

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2020/461 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**της 30ής Μαρτίου 2020****για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2012/2002 του Συμβουλίου με σκοπό την παροχή χρηματοδοτικής ενίσχυσης σε κράτη μέλη και σε χώρες που διαπραγματεύονται την προσχώρησή τους στην Ένωση και που έχουν πληγεί σημαντικά από σοβαρή κατάσταση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας**

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 175 τρίτο εδάφιο και το άρθρο 212 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Αφού ζήτησαν τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής,

Αφού ζήτησαν τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽¹⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το Ταμείο Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (το Ταμείο) ιδρύθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2012/2002 του Συμβουλίου ⁽²⁾. Το Ταμείο δημιουργήθηκε για να παρέχει χρηματοδοτική ενίσχυση σε κράτη μέλη έπειτα από μείζονες καταστροφές, ως απτό δείγμα ευρωπαϊκής αλληλεγγύης σε καταστάσεις κινδύνου.
- (2) Στην περίπτωση σοβαρών καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας, η Ένωση θα πρέπει να δείχνει την αλληλεγγύη της προς τα κράτη μέλη και τον οικείο πληθυσμό, παρέχοντας χρηματοδοτική ενίσχυση για να βοηθήσει τον πληττόμενο πληθυσμό, να διευκολύνει την ταχεία επιστροφή των πληττόμενων περιοχών σε κανονικές συνθήκες διαβίωσης και να περιορίσει την εξάπλωση λοιμωδών νόσων.
- (3) Στην περίπτωση σοβαρών καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας, η Ένωση θα πρέπει επίσης να επιδεικνύει αλληλεγγύη προς τις χώρες που διαπραγματεύονται την προσχώρησή τους στην Ένωση.
- (4) Μια σοβαρή κατάσταση κρίσης μπορεί να προκύψει από καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας, ιδίως από επίσημα δηλωμένη πανδημία ιού. Το Ταμείο δίνει τη δυνατότητα στην Ένωση να βοηθά στην κινητοποίηση των υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης με σκοπό την αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών του πληθυσμού και να συμβάλλει στη βραχυπρόθεσμη αποκατάσταση των βασικών υποδομών που έχουν υποστεί ζημιές, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η επανεκκίνηση της οικονομικής δραστηριότητας στις περιοχές που έχουν πληγεί από την καταστροφή. Ωστόσο, το Ταμείο περιορίζεται προς το παρόν σε φυσικές καταστροφές που προκαλούν υλικές ζημιές και δεν περιλαμβάνει μείζονες καταστροφές από βιολογικές πηγές κινδύνου. Θα πρέπει να προβλεφθεί η δυνατότητα παρέμβασης της Ένωσης στην περίπτωση σοβαρών καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας.
- (5) Η παρούσα δράση προτείνεται ως συμπλήρωμα των προσπαθειών που καταβάλλουν τα οικεία κράτη σε περιπτώσεις κατά τις οποίες οι συνέπειες μιας κατάστασης κρίσης είναι τόσο δριμύεις, ώστε τα κράτη αυτά να μην μπορούν να αντιμετωπίσουν την κατάσταση αποκλειστικά και μόνο με τα μέσα που διαθέτουν. Δεδομένου ότι αυτός ο στόχος δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη μπορεί όμως, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων της δράσης, να επιτευχθεί καλύτερα σε ενωσιακό επίπεδο, η Ένωση μπορεί να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, που ορίζεται στο ίδιο άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού.
- (6) Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, η δράση στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να περιορίζεται σε σοβαρές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας. Οι εν λόγω καταστάσεις έκτακτης ανάγκης θα πρέπει να καθορίζονται με βάση τις δημόσιες δαπάνες που είναι αναγκαίες για την αντιμετώπισή τους.

⁽¹⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 26ης Μαρτίου 2020 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 30ής Μαρτίου 2020.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2012/2002 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 2002, για την ίδρυση του Ταμείου Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 311 της 14.11.2002, σ. 3).

- (7) Η ενωσιακή ενίσχυση θα πρέπει να λειτουργεί συμπληρωματικά προς τις προσπάθειες των οικείων κρατών και να χρησιμοποιείται για την κάλυψη μέρους των δημοσίων δαπανών που προορίζονται για τη χρηματοδότηση των πλέον ουσιωδών ενεργειών που επιβάλλονται λόγω της κατάστασης έκτακτης ανάγκης.
- (8) Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, η ενωσιακή ενίσχυση θα πρέπει να χορηγείται μόνο κατόπιν αίτησης από το πληγέν κράτος. Η Επιτροπή θα πρέπει να εξασφαλίζει την ισότιμη εξέταση των αιτήσεων που υποβάλλονται από τα κράτη.
- (9) Η Επιτροπή θα πρέπει να είναι σε θέση να λαμβάνει ταχύτατα αποφάσεις για τη δέσμευση ειδικών χρηματοδοτικών πόρων και να τους κινητοποιεί το συντομότερο δυνατόν. Ως εκ τούτου, οι υφιστάμενες διατάξεις για τη χορήγηση προκαταβολών θα πρέπει να ενισχυθούν με την αύξηση του ύψους των προκαταβολών.
- (10) Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να αρχίσει να ισχύει επειγόντως την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.
- (11) Έχοντας υπόψη την επιδημική έκρηξη της COVID-19 και του επείγοντος χαρακτήρα της αντιμετώπισης της συνδεόμενης κρίσης στον τομέα της δημόσιας υγείας, θα πρέπει να προβλεφθεί παρέκκλιση από την προθεσμία των οκτώ εβδομάδων που προβλέπεται στο άρθρο 4 του πρωτοκόλλου αριθ. 1 σχετικά με τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, που επισυνάπτεται στη ΣΕΕ, στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας.
- (12) Κατά συνέπεια, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2012/2002 θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2012/2002 τροποποιείται ως εξής:

- 1) Το άρθρο 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 2

1. Κατόπιν αιτήματος κράτους μέλους ή χώρας που συμμετέχει σε διαπραγματεύσεις προσχώρησης με την Ένωση, στο εξής «επιλέξιμο κράτος», μπορεί να κινητοποιηθεί ενίσχυση από το Ταμείο, όταν μία ή περισσότερες περιοχές του εν λόγω επιλέξιμου κράτους υφίστανται σοβαρές συνέπειες στις συνθήκες διαβίωσης, την ανθρώπινη υγεία, το φυσικό περιβάλλον ή την οικονομία από:

- α) μείζονα ή περιφερειακή φυσική καταστροφή που έπληξε το έδαφος του εν λόγω επιλέξιμου κράτους ή γειτονικού επιλέξιμου κράτους ή
- β) σοβαρή κατάσταση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας που έχει εκδηλωθεί στο έδαφος του ίδιου επιλέξιμου κράτους.

Άμεση ζημία προκληθείσα ως άμεση συνέπεια φυσικής καταστροφής θεωρείται μέρος της ζημίας που προκαλεί η συγκεκριμένη φυσική καταστροφή.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ως «μείζον φυσική καταστροφή» νοείται κάθε φυσική καταστροφή που προκαλεί, σε επιλέξιμο κράτος, άμεση ζημία που εκτιμάται ότι υπερβαίνει το ποσό των 3 000 000 000 EUR σε τιμές του 2011 ή το 0,6 % του ΑΕΕ του εν λόγω κράτους.

2α. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ως «σοβαρή κατάσταση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας» νοείται κάθε κίνδυνος που απειλεί τη ζωή ή άλλος σοβαρός κίνδυνος για την υγεία βιολογικής προέλευσης σε επιλέξιμο κράτος ο οποίος θέτει σε σοβαρό κίνδυνο την ανθρώπινη υγεία και απαιτεί αποφασιστική δράση για την ανάσχεση της περαιτέρω εξάπλωσης του και ο οποίος, για την αντιμετώπιση της έκτακτης ανάγκης, καθιστά αναγκαία τη λήψη μέτρων που συνεπάγονται δημοσιονομική επιβάρυνση του επιλέξιμου κράτους η οποία εκτιμάται ότι υπερβαίνει το ποσό των 1 500 000 000 EUR σε τιμές του 2011 ή το 0,3 % του ΑΕΕ του εν λόγω κράτους.

3. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ως «περιφερειακή φυσική καταστροφή» νοείται κάθε φυσική καταστροφή που προκαλεί άμεση ζημία σε μία περιοχή επιπέδου NUTS 2 σε επιλέξιμο κράτος και η οποία υπερβαίνει το 1,5 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) της εν λόγω περιοχής.

Κατά παρέκκλιση από το πρώτο εδάφιο, όταν η οικεία περιοχή, η οποία έχει πληγεί από φυσική καταστροφή, είναι εξόχως απόκεντρη περιοχή κατά την έννοια του άρθρου 349 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως «περιφερειακή φυσική καταστροφή» νοείται κάθε φυσική καταστροφή που προκαλεί άμεση ζημία η οποία υπερβαίνει το 1 % του ΑΕΠ της οικείας περιοχής.

Όταν η φυσική καταστροφή αφορά διάφορες περιοχές επιπέδου NUTS 2, το ανώτατο όριο εφαρμόζεται στο μέσο ΑΕΠ των περιοχών αυτών, σταθμισμένο με βάση το μερίδιο της συνολικής ζημίας κάθε περιοχής.

4. Ενίσχυση από το Ταμείο μπορεί επίσης να κινητοποιηθεί για οποιαδήποτε φυσική καταστροφή σε επιλέξιμο κράτος η οποία είναι επίσης μείζων φυσική καταστροφή σε γειτονικό επιλέξιμο κράτος.

5. Για τον σκοπό του παρόντος άρθρου, χρησιμοποιούνται εναρμονισμένα στατιστικά στοιχεία που παρέχονται από την Eurostat.».

2) Στο άρθρο 3, οι παράγραφοι 1 και 2 αντικαθίστανται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Η βοήθεια λαμβάνει τη μορφή οικονομικής ενίσχυσης από το Ταμείο. Για κάθε φυσική καταστροφή ή έκτακτη ανάγκη, χορηγείται μία μόνο οικονομική ενίσχυση σε επιλέξιμο κράτος.

2. Σκοπός του Ταμείου είναι να συμπληρώνει τις προσπάθειες των οικείων κρατών και να καλύπτει ένα μέρος των κρατικών δαπανών τους, προκειμένου να βοηθά το επιλέξιμο κράτος να προβαίνει, ανάλογα με το είδος της επιλέξιμης φυσικής καταστροφής ή έκτακτης ανάγκης, στις ακόλουθες ουσιώδεις ενέργειες έκτακτης ανάγκης και ανάκαμψης:

α) αποκατάσταση της λειτουργίας των υποδομών και του εξοπλισμού στους τομείς της ενέργειας, της ύδρευσης, της αποχέτευσης, των τηλεπικοινωνιών, των μεταφορών, της υγείας και της εκπαίδευσης·

β) εξασφάλιση προσωρινής στέγασης και χρηματοδότηση υπηρεσιών διάσωσης με σκοπό την κάλυψη των αναγκών του οικείου πληθυσμού·

γ) διασφάλιση των υποδομών πρόληψης και λήψη μέτρων για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς·

δ) καθαρισμός των πληγείσων από την καταστροφή περιοχών, συμπεριλαμβανομένων των φυσικών ζωνών, σύμφωνα με μεθόδους που σέβονται το οικοσύστημα, κατά περίπτωση, και άμεση αποκατάσταση των πληγείσων φυσικών ζωνών, προκειμένου να αποφευχθούν οι άμεσες επιπτώσεις από τη διάβρωση του εδάφους·

ε) λήψη μέτρων για την ταχεία παροχή βοήθειας, συμπεριλαμβανομένης της ιατρικής, στον πληθυσμό που πλήττεται από σοβαρή κατάσταση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας και για την προστασία του πληθυσμού από τον κίνδυνο να πληγεί, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης, της παρακολούθησης ή του ελέγχου της εξάπλωσης νόσων, με την καταπολέμηση των σοβαρών κινδύνων για τη δημόσια υγεία ή τον μετριασμό των επιπτώσεών τους στη δημόσια υγεία.

Για τους σκοπούς του στοιχείου α) του πρώτου εδαφίου, ως «αποκατάσταση λειτουργίας» νοείται η επαναφορά των υποδομών και των εγκαταστάσεων στην κατάσταση υπό την οποία τελούσαν πριν από την επέλευση της φυσικής καταστροφής. Όταν η επαναφορά στην κατάσταση που ίσχυε πριν από τη φυσική καταστροφή δεν είναι νομικώς εφικτή ή οικονομικώς αιτιολογημένη ή όταν το κράτος δικαιούχος αποφασίζει να μετεγκαταστήσει ή να αναβαθμίσει τις πληγείσες υποδομές ή εγκαταστάσεις προκειμένου να ενισχύσει την ανθεκτικότητά του έναντι μελλοντικών φυσικών καταστροφών, το Ταμείο μπορεί να αναλάβει μέρος του κόστους της αποκατάστασης μόνο έως το εκτιμώμενο κόστος επαναφοράς στην πρότερη κατάσταση.

Το κόστος που υπερβαίνει το επίπεδο του κόστους που αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο καλύπτεται από το κράτος δικαιούχο με ίδια κονδύλια ή, όπου είναι δυνατόν, με άλλα ενωσιακά κονδύλια.

Για τους σκοπούς του στοιχείου β) του πρώτου εδαφίου, ως «προσωρινή στέγαση» νοείται η στέγαση που διαρκεί έως ότου τα σχετικά άτομα να είναι σε θέση να επιστρέψουν στις αρχικές οικίες τους μετά την επισκευή ή την ανακατασκευή τους.».

3) Στο άρθρο 4α, η παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«2. Το ποσό της προκαταβολής δεν υπερβαίνει το 25 % του ποσού της αναμενόμενης οικονομικής ενίσχυσης και, σε καμία περίπτωση, δεν υπερβαίνει τα 100 000 000 EUR. Μόλις προσδιοριστεί το οριστικό ποσό της οικονομικής ενίσχυσης, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη το ποσό της προκαταβολής πριν από την καταβολή του υπολοίπου της οικονομικής ενίσχυσης. Η Επιτροπή ανακτά τυχόν αχρεωστήτως καταβληθείσες προκαταβολές.».

4) Στο άρθρο 8 η παράγραφος 3 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«3. Το αργότερο έξι μήνες μετά την εκπνοή της δεκαοκτάμηνης περιόδου που αναφέρεται στην παράγραφο 1, το κράτος δικαιούχος υποβάλλει έκθεση σχετικά με την υλοποίηση της οικονομικής ενίσχυσης από το Ταμείο σε συνδυασμό με δήλωση που δικαιολογεί τις δαπάνες και αναφέρει κάθε άλλη πηγή χρηματοδότησης που έλαβε για τις σχετικές ενέργειες, συμπεριλαμβανομένων των ασφαλιστικών διακανονισμών και των αποζημιώσεων από τρίτους.

Η έκθεση υλοποίησης αναφέρει λεπτομερώς, ανάλογα με τη φύση της επιλέξιμης καταστροφής ή έκτακτης ανάγκης, τα εξής:

- α) τα προληπτικά μέτρα που ελήφθησαν ή προτάθηκαν από το κράτος δικαιούχο για να περιοριστούν μελλοντικές ζημιές και να αποφευχθεί, στο μέτρο του δυνατού, η επανάληψη παρόμοιων φυσικών καταστροφών ή καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων για τον συγκεκριμένο σκοπό·
- β) την πρόοδο στην εφαρμογή της σχετικής ενωσιακής νομοθεσίας για την πρόληψη και τη διαχείριση του κινδύνου καταστροφών·
- γ) την εμπειρία που αποκτήθηκε από την καταστροφή ή την έκτακτη ανάγκη, καθώς και τα μέτρα που ελήφθησαν ή προτάθηκαν για να εξασφαλιστεί η προστασία του περιβάλλοντος και η ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, τις φυσικές καταστροφές και τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας· και
- δ) τυχόν άλλες σχετικές πληροφορίες για μέτρα πρόληψης και μετριασμού που έχουν ληφθεί με βάση το είδος της φυσικής καταστροφής ή της κατάστασης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας.

Η έκθεση υλοποίησης συνοδεύεται από γνώμη ανεξάρτητου ελεγκτικού οργάνου, η οποία καταρτίζεται σύμφωνα με διεθνώς αποδεκτά πρότυπα ελέγχου και στην οποία εκτίθεται εάν η δήλωση αιτιολόγησης των δαπανών αποτυπώνει την πραγματική και ακριβή εικόνα της κατάστασης και εάν η οικονομική ενίσχυση από το Ταμείο είναι νόμιμη και κανονική, σύμφωνα με τα άρθρα 59 παράγραφος 5 και 60 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012.

Κατά το πέρας της διαδικασίας που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο, η Επιτροπή προχωρεί στο κλείσιμο της ενίσχυσης του Ταμείου.».

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την επόμενη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 30 Μαρτίου 2020.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος
D. M. SASSOLI

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
G. GRLIĆ RADMAN